

K O H T U O T S U S

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Hermann Käbi
Otsuse tegemise aeg ja koht	26.12.2024, Tallinn
Haldusasja number	3-xx-xxxx
Haldusasi	Kadri ja Taavi kaebus Vaimuvalla algkooli direktor Karmeni otsuse peale mitte lubada nende lapsel Ellel osaleda statsionaarses õppes
Menetlusosalised	Kaebajad – Kadri ja Taavi Vastustaja – Vaimuvalla algkool
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- 1. Rahuldada kaebus.**
- 2. Tühistada Vaimuvalla algkooli otsus mitte lubada statsionaarses õppes osaleda immuni-seerimispassita õpilastel.**
- 3. Mõista Vaimuvalla algkoolilt Kadri ja Taavi kasuks välja koduõpetaja palkamisega seotud kulud.**
- 4. Mõista Vaimuvalla algkoolilt Kadri ja Taavi kasuks välja menetluskulud kaebajate esitatud menetluskulude nimekirja järgi.**

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Kaebajad ning nende 7-aastane laps Elle elavad Vaimuvalla külas, Harjumaal. Kaebajad on leidnud Ellele õppekoha Vaimuvalla algkoolis (edaspidi *kool*), kus viimane alustas käesoleva aasta 1. septembril õppetööd 1. klassis.
2. Vahetult enne õppeaasta algust tuvastati mitmelt välisriikidest naasnud isikult leetrile iseloomulikud sümptomid, mistõttu kehtestati Terviseameti ettepanekul viiruskolletes viibinuile 18-päevane karantiin. Meetmetest hoolimata haigestub Tallinnas leetritesse igapäevaselt uusi inimesi, mistõttu otsustab Vaimuvalla algkooli direktor Karmen (edaspidi *direktor*), et kooli pääsevad vaid need õpilased, kellel on ette näidata immuniseerimispassi väljavõte, millest nähtub, et laps on vaktsineeritud nii mumpsu, leetrite kui ka punetiste vastu.
3. Kaebajad ei ole Ellet vaktsineerinud, mistõttu ei alusta ta 1. septembril kooliteed teiste õpilastega, vaid on suunatud koduõppesse. Kaebajate vestlus direktoriga lubamaks Ellet osaleda statsionaarses õppes ei too kaasa nende jaoks sobiva tulemust.
4. Et Ellet koolimajja ei lubata, on ta sunnitud õppima kodus. Selle võimaldamiseks palkasid kaebajad koduõpetaja. Samas esitasid kaebajad kaebuse halduskohtusse, nõudes Ellele statsionaarses õppes osalemise võimaldamist ja koduõpetaja kulude hüvitamist.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD

5. **Kaebajad** on seisukohal, et Ellet tuleb võimaldada osalemist statsionaarses õppes. Direktori otsus on ennatlik ja põhjendamatu, sest tegelikku ohtu laste, sealhulgas Elle tervisele ei ole. Elle on elanud mitmes välisriigis, kus on esinenud suuri leetripuhanguid. Samas pole Elle kordagi haigestunud. Ühtegi vanemat ei saa sundida enda last vaktsineerima, kuna igasugused kaitsepookimised on ülimalt riskantsed ja nende ohutuses ei ole veendunud isegi arstid. Samuti on vaktsiinidel arvukalt elukardetavaid kõrvalnähte. Statsionaarses õppes osalemine on oluline, et Elle saaks õpiraskuste vältimiseks võimalikult kiiresti kooliga harjuda.
- 5.1. Direktor pole pädev inimene otsustamiseks, keda kooli lasta ja keda mitte – direktoril ei ole meditsiinilist haridust. Tegelikku ohu korral koolipersonalile ja õpilastele oleks Terviseamet kõik Eesti koolid ajutiselt sulgenud. Ellet koheldakse ebavõrdselt, sest kooli on siiski lubatud lapsed, keda ei ole võimalik tervislikel põhjustel vaktsineerida.
6. **Vastustaja** palub jätta kaebus rahuldumata. Koolipere heaolu ja tervise kaitse on esmatähtis. Leetrite näol on tegemist viirushaigusega, mida iseloomustab kõrge nakkusohtlikkus, tihti ka haiguse raske kulgu, millega võib kaasneda eluohtlikke tüsistusi. Samuti haigestuvad leetritesse

sagedamini väikelapsed.

6.1. Vaktsineerimata õpilaste kooli mitte laskmise näol on tegemist vajaliku kaitsemeetmega koolisviibijate tervise kaitseks. Sisutud on kaebajate argumendid, justkui oleks vaktsineerimine ohtlik ja teaduslikult uurimata, sellised väited on vastuolus tänapäevase tõenduspõhise meditsiini aluspõhimõtetega. Mitmetes riikides, näiteks Itaalias, vaktsineerimata õpilasi kooli ei lubata. Saksamaal plaanitakse hakata trahvima vanemaid, kes keelduvad enda lapse vaktsineerimisest.

KOHTU SEISUKOHT

7. Kaebus Vaimuvalla algkooli otsuse peale tuleb rahuldada. Vastustaja on otsuse tegemisel eksinud olulisel määral kehtiva õiguse kohaldamisel.

8. Kooli otsus Ellet koolimajja mitte lubada riivab tema põhiseadusest tulenevat õigust haridusele (PS § 37), eelkõige võib raskendatud olla PS § 37 ls-s 2 toodud koolikohustuse täitmine. Õiguskirjandusest nähtub, et mis tahes õiguse haridusele piirangud olema kantud legitiimsest eesmärgist ning proportsionaalsed¹.

8.1. Õppevorm, mis Ellele kooli otsusega määrati, vastab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) §-s 23 sätestatud koduõppele. Koduõpet rakendatakse mh, kui õpilase terviseseisund ei võimalda tal kooli päevakavas ettenähtud õppes osaleda (PGS § 23 lg 1 p 1). PGS § 23 lg 3 järgi kohaldatakse koduõpet tervislikel põhjustel vanemate taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Praegusel juhul puudub seega koduõppe rakendamiseks õiguslik alus, kuivõrd täidetud ei ole kumbki koduõppele saatmiseks vajalik tingimus.

8.2. Kooli kehtestatud meede haridusõiguse piiramiseks ei ole proportsionaalne. Kool saab kasutada õpilase õigusi vähem piiravaid meetmeid nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, näiteks on võimalik nõuda koolisviibijatel maskikandmist. Nähtub, et on võimalik kasutada vähem piiravaid meetmeid, mistõttu ei ole valitud meetod mõõdukas ja ei läbi proportsionaalsuskontrolli.

8.3. Eeltoodust tulenevalt on õigusvastane kooli kehtestatud keeld kooli sisenemiseks vaktsineerimata õpilastel.

9. Oluline on välja tuua ka asjaolu, et koolis viibimist võimaldati siiski neil õpilastel, kes polnud vaktsineeritud tervislikel põhjustel. Eesti Vabariigis ei tohi kedagi diskrimineerida nende veendumuste tõttu (PS §-d 12, 41). Praegusel juhul on siiski diskrimineerimine toimunud, kuna mõned kooli lastud õpilased polnud samuti vaktsineeritud, seega oli ainus neid ja kaebjate last

¹Ü. Madise *et al.* Eesti Vabariigi Põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne (2020). § 37 komm 8.

eristav asjaolu põhjus, miks neid vaksineeritud pole. Kohus märgib, et asjakohatud on vastustaja argumentid vaktsiinide toimimise ja teiste riikide praktika kohta.

10. Siiski tuleb jaatada vastustaja soovi õpilaste tervise kaitsele (PS § 28). Vale ei ole kooli soov kaitsta õpilaste ja personali tervist ja heaolu, vaid valitud meede ei ole õiguspärane. Leetrite puhul on tegu ohtliku haigusega, mis võib ohustada inimese elu. Seega ei ole igasugune tegevus nakkushaiguse leviku tõkestamiseks tingimata õigusvastane, ent need peavad vastama PS § 11 toodud proportsionaalsuse põhimõttele. Olukorras, kus kaalukausil on ühel pool õpilaste tervis ja õigus haridusele, on tervise kaitse kahtlemata kaalukam, ent seda ei saa teostada mõne õpilase täiendava põhiõiguse (võrdsuspõhiõigus) riivega. Sellisel juhul tuleks koostöös pädevate organitega leida lahendus, mis oleks õiguspärane ja riivaks kõigi õiguseid võimalikult vähe.

11. Kokkuvõttes tuleb kooli otsus olulise õigusrikkumise tõttu tühistada. Et kaebajad on otsuse tõttu kandnud täiendavaid kulusid, kuuluvad need PS § 25 alusel hüvitamisele.

MENETLUSKULUD

12. Vastavalt halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 108 lg 1, katab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehakse. HKMS § 109 lg 1 sätestab, et menetluskulude nimekiri esitatakse kohtule kohtu määratud tähtajaks, s.o. xx.xx.2024. Kaebajad on esitanud vajalikud dokumendid ja kohus leiab, et nendes sisalduvad kulud on põhjendatud ja mõistlikud. Kohus mõistab seega vastustajalt välja menetluskulud summas X eurot.

(allkirjastatud digitaalselt)

Hermann Käbi